

Treći dan Prvog srpskog turističkog i poslovnog foruma, koji je održan u organizaciji Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja i Nacionalne turističke razvojne korporacije, a pod pokroviteljstvom programa "Održivi razvoj ruralnog turizma u Srbiji" u kome učestvuju pet agencija Ujedinjenih nacija (UN): . FAO, UNDP, UNEP, UNICEF i UNWTO, priređen je u magistratu sremsko-karlovačke opštine. Nakon pozdravnog govora gospodina Petra Jovanovića, zamenika gradonačelnika, koji je govorio o istorijatu ovog grada i njegovim potencijalima, svoja iskustva u oblasti ruralnog turizma izneli su predstavnici Španije, Slovenije i Hrvatske, a potom se razgovaralo o mogućnostima razvoja turizma u Srbiji i kako na najbolji način iskoristiti mogućnosti za razvoj kroz program vredan četiri miliona dolara koji finansira španska vlada putem Fonda za dostizanje milenijumskih ciljeva. Forumu je prisustvovao gospodin Goran Petković, državni sekretar za turizam u Ministarstvu za ekonomiju i regionalni razvoj, čije smo boravak iskoristili za razgovor o ovoj konferenciji, ali i njegovom viđenju trenutnog stanja u oblasti ruralnog turizma u našoj zemlji.

-Ovom investicionom konferencijom tj. investicionim forumom, postigli smo da se na jednom mestu okupe ljudi koji brinu o investicijama i razvoju novih kapaciteta svako iz svog ugla. Na forumu su bili prisutni investitori, pre svega iz finansijskog sveta, bili su prisutni konsultanti koji pripremaju projekte, koji te projekte prezentuju finansijerima, bile su prisutne razvojne kompanije koje projekte realizuju, i bili su prisutni operatori i to kako operatori gradskih hotela, tako i operatori koji se bave razvojem ruralnih kapaciteta. Namerno smo želeli da se okupe i jedni i drugi jer ponekad su potrebni i veliki hoteli na planinama, banjama ili u područjima koja su okružena ruralnim domaćinstvima, a ponekada neki novi, specijalizovani poslovni ljudi, koji idu direktno u ruralno područje i tamo razvijaju svoje kapacitete. Na tržištu je danas prisutna sve veća inovativnost i različitost kapaciteta. To nisu više hoteli na kakve smo navikli, već kapaciteti koji mnogo više simuliraju život u normalnim uslovima, podižu nivo komfora, koji daju utisak da ste u XIX veku, ali vam obezbeđuju komfor XXI veka. I to je recept uspeha u savremenim uslovima. Morate stvarati ljudima osećaj da žive u seoskom domaćinstvu, ali mu obezbediti grejanje i jednu udobnost konfornog kupatila XXI veka, prisustvo bežičnog interneta u drvenoj kolibi i druge naizgled nespojive stvari, bez kojih savremeni čovek, nažalost, ne može. oKako to da postignemo? Da li postoje neki fondovi koji će pomoći našim ljudima u ruralnim sredinama da oni dostignu taj standard?

-Postoje fondovi, i fondovi se prvenstveno usmeravaju u pripremu i obuku da ljudi razumeju šta im je potrebno. Kroz te obuke se stiču ponekad praktične veštine, ponekad se stiče iskustvo u pripremanju ponude, marketinškog predstavljanja na tržištu, ili kuvarska obuka, kako da se pripremi meni i usluge goste, a da se ne baca hrana, što se kod naših domaćina događa, da više izgube na nekom ručku nego što zarade. Nastojimo da ljudi koji se bave ruralnim turizmom uspostave kontakt, recimo sa arhitektama, koji im nakon toga pomažu da domaćinstva opreme na najkvalitetniji način.

oSvedoci smo da se otvaraju mnogi turistički objekti, hosteli, salaši itd., ali i da se, neki od njih, relativno brzo zatvaraju. Šta je razlog tome?

-Pogrešno je početi od investicije u kuću. To je siguran način da se izgubi novac. Mnogo je pametniji i bolje postepeno krenuti u izgradnju domaćinstva u postojećem kapacitetu, ali ulažući u znanje i u ideju. A onda kasnije sa sticanjem znanja i novaca postepeno ulagati u razvoj u onoga što imate. Najbolji način da napravite gubutak je da sve što imate odmah uložite u zidove. Jer zidovi nisu posao. Posao je iskustvo koje će neko poneti sa sobom nakon dva dana provedena u nekom domaćinstvu i to iskustvo uglavnom više zavisi od ljudskih komunikacija, odnosa, prijema, nego od samih zidova i kreveta.

oAli mi tu imamo problem sa obzirom da je malo ljudi na selu upućeno u moderne sisteme komunikacija i poznavanje stranih jezika, što je, svakako, ograničenje?

-To jesu ograničenja, ali se ona prevazilaze, jedno po jedno. Recept za to je da mladi ljudi preuzimaju na sebe onaj zadatak komunikacije, dok stariji članovi domaćinstva brinu o prihvatu gostiju, pripremi hrane, kuhinji. Mlađi ljudi provode vreme sa gostima, odvođe ih i pokazuju im nešto, priključuju računare, obavljaju internet komunikaciju... Ima dosta mesta na kojima upravo to funkcioniše na ovakav način, na jednom solidnom nivou. Poznata su domaćinstva na obroncima Divčibara, prema Kosijeriću, gde su se već udružili mladi u selu, napravili više kuća i vajata, nešto za dva autobusa, za smeštaj 100 ljudi, da su počeli da opremaju staze za šetnju, staze za bicikle, grade bezene i druge zabavne sadržaje. Mi smo u takvim selima već bili u okviru ovog programa edukativnih seminara, gde su učesnici bili vrlo udobno smešteni, a ceo seminar urađen isto tako dobro kao da je održan u nekom hotelu u Beogradu. A bilo je mnogo lepše na Divčibarama nego u Beogradu. Naša je ideja da se to proširi. Da se to dešava i na vojvođanskim salašima, ili nekim domaćinstvima u Istočnoj Srbiji, ovde smo imali na konferenciji predstavnike španske kompanije koja radi revitalizaciju starih letnjikovaca i ruralnih kuća.

oDvorci Vojvodine su, onda, idealna šansa?

-Organizovali smo konferenciju da ih povežemo. Sa pojedinim našim ljudima su gosti iz Španije već razgovarali o nekim dvorcima koje imaju na umu. Mi ćemo kao Ministarstvo te razgovore pratiti i pomagati da se neki od takvih projekata realizuje. Važno je da imate mesto gde se ljudi skupe, prezentuju svoje poslovne projekte i ideje, gde se posle uspostavi hemija, kao između momka i devojke, tako se između poslovnih ljudi uspostavi ta hemija, i nje je bilo na ovom forumu. Pokrenuli smo neke razgovore, a naš zadatak u budućnosti će biti da nastavimo i sa aktivnostima organizovanja ovakvih događaja, punjenje i održavanje baze podataka o projektima, omogućavanje komunikacija preko web sajta i dalje „follow up“ aktivnosti. Nakon ovog događaja, slede dodele grantova u okviru ovog projekta, upravo seoskim domaćinstvima koja su u prethodno raspisanom konkursu prijavila svoje projekte, edukacije i mnogo toga u nizu što treba uraditi. Mi smo negde na početku tih aktivnosti i svaki rezultat koji se napravi je dobar. Zapravo, sa svakim prvim korakom i rešavanjem jednog problema otkrivaju se tri nova problema koja treba rešiti. Ali, to ne sme da nas obeshrabri. To je put kojim smo svi prošli. Svi su hodali tim putevima i napravili hiljade i hiljade koraka. Mi se posle sto koraka ne smemo obeshrabriti, nego nastaviti dalje još upornije.

oStiče se utisak da je mnogo urađeno na srpskoj turističkoj priči, koja je proširena i ovim dešavanjem, ali i sa vinskim putevima, Dunavom, povezivanjem itd. Kako ste vi zadovoljni saradnjom Ministarstvom i turističkih organizacija i kako, prema vašem mišljenju, treba dalje da se probijamo na svetskom tržištu?

-Ima mnogo dobrih stvari koje smo uradili, ali i problema koji su još uvek prisutni. Uzeću za primer ovaj forum koji smo održali. Stranci koji su došli na ovaj forum su nam rekli da je on organizovan na najvišem nivou, i da ne izgleda kao prvi put organizovan događaj, nego poput događaja koje velike zemlje, kao Rusija, organizuju po peti put. Rekli su nam da smo na istom

noivou organizivanja foruma, zainteresovanosti učesnika, bogatstvu ideja, kao što je to bilo na moskovskom forumu od pre par nedelja. I to je jako dobro. U isto vreme, imali smo situaciju da se niko se od osam najavljenih gradonačelnika koji su trebali da učestvuju u diskusiji, nije pojavio. To je tužno. I njihovi zamenici ili saradnici koji su došli, svi su govorili na srpskom jeziku, bez promotivnih materijala. Očigledno da ima mnogo još toga da se uradi. Ali, hvala i njima koji su došli, koji su bar imali priliku da osete i vide šta se tu događa i kakve će biti njihove obaveze za ubuduće. Jer da nisu došli, da nismo ovo održali, ne bi ni bilo svesti o tome šta sve mora da se uradi. Ovako smo sada razumeli da ovde dolazi ozbiljan svet, da su to ljudi koji precizno računaju, kojima su potrebne dobre studije, projekti, koji su lako proverljivi da li su isplativi ili nisu, i koji onda odlučuju između dvadeset ponuđenih projekata da li će uzeti baš ovaj naš. To nije lak posao. I kada ste vrhunski spremni nije sigurni da ćete ga dobiti. Ako ste nespremni, sigurno da nećete.

oKako da dopremo do novih klijenata, turista, da dođu u našu zemlju?

-Biće neophodan novac, ulaganje u marketing. Mi smo ulagali ovih godina dosta, svakako nedovoljno, ali dosta u infrastrukturu, signalizaciju, turističke centre, kanalizaciju i vodovodnu mrežu u turističkim mestima i nivo infrastrukture se malo podigao. Sada moramo da ulažemo u marketing. Dva miliona i dvesta hiljada evra je budžet Turističke organizacije Srbije za promociju i za život, za godinu dana. Primera radi, budžet susedne Mađarske je 17, Bugarske oko 11, a Rumunija je iz evropskih fondova dobila ove godine za trogodišnji projekat 80 miliona evra, samo za promociju turizma. Kada to uporedite, to je borba Davida i Golijata. Nama će biti potreban veća sredstva da bolje predstavimo Srbiju strancima, a to se bez novca ne može. Za nas je dva miliona evra veliki novac, ali kada ga uporedite sa drugima, to vam je kao kad poredite nečiju platu od 60 hiljada i onog dugog od 8 hiljada dinara. Otprilike ta plata od 8 hiljada je naš budžet naspram budžeta zemalja u okruženju. Ali mi i sa ovim što imamo radimo vrlo dobre stvari. Srbiju je prošle godine posetilo oko 100 stranih novinara i preko 50 turoperatera iz inostranstva. Vodili smo ih po Srbiji, pokazivali naše kapacitete i inicirali da bez plaćanja oglasa pišu o našim potencijalima. Na taj način smo svet obavestili da postoje specifična srpska i vojvođanska sela, kao i mnoge druge interesantne stvari. Da ih nismo obavestili i pozvali u goste, teško da bi neko došao. Zato je naš prvi i najvažniji zadatak ulaganje u dalju promociju Srbije-zaključio je razgovor gospodin Goran Petković.

[Više slika sa Foruma u Sremski Karlovcima, možete videti o v d e.](#)